

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (LETO) XXV. (19)
No. (števil.) 34

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
25. avgusta 1966

Dr. Miha Krek

Krščansko socialni red — osnova srečne družbe

(Govor na Slovenskem dnevu v Torontu 7. avgusta)

Železni jubilej papeške okrožnice Rerum Novarum praznujemo najprej v zahvalo Bogu, da nam je po svoji Cerkvi dal to socialno ustavo človeštva. V teh 75 letih je bila in je ostala vsaj množicam krščanskih ljudi vodilo za ravnanje v družbenih, zlasti gospodarskih odnosih, bistveno vpliva na narodno in državno življenje vsaj svobodnih in civiliziranih narodov ter zlasti pospešuje duhovni in materialni napredek delovnih množic.

Komaj četrto stoletja kasneje je nastala Zveza Sovjetskih socialističnih republik kot utelješenje bistveno nasprotnega nauka o družbi.

Pol stoletja je sedaj človeštvo pričala kakšno je življenje po Kristusovem-papeževem socialnem nauku in kakšno je po Marx-Leninovem sistemu.

Smo v dobi silovitega napredka, posebej napredka v tehničnih vedah. Blagodejne posledice novih dogajanj, boljše organizacije, moderna proizvodnja in druge se poznajo tako v svobodni, odprti družbi, kot v zaprti, komunističnem sistemu. Blagostanje se je dvignilo v neki meri tu in tam.

Vendar je očitna razlika. Razlika je temeljna, osnovna, sega v vse pango življenja, v vse umovanje in čustvovanje, v vse razpoloženje človeka. Zato tudi vpadljivo očitna razlika med življenjem narodov tu in tam.

Tu v svobodnem, hotenem, načrtnem prizadevanju človek v miru in vztrajnosti dosega višine stvarnega blagostanja, ki presegajo vsa pričakovanja. Tam je oseba deleč kolektivnega, od „zgoraj“ določenega in poedinu odrejenega načrta kakor ga ukaže interes diktature. Tam vsaka stopnja napredka ni le zalita z znojem, kot povsod, ampak z nepotrebno prelito krvjo in nepopisno bolečino duha in telesa, ki jo povzroča nasilno utesnjevanje in poniževanje osebnosti zaradi kolektivne sebičnosti vladajočih klik.

Tu svobodni človek posega v vedno nove višine in širine spoznanja in znanja, da bi bil boljši koristnik dobrin, tam vnebovpijoča zločinstva najprej povsod, kamor komunistem seže, nasilno pobere dotlej v stoletjih nabrane in pridobljene zaklade, jih nasilno jemljejo namenu in lastniku in jih podredijo ciljem „nove oblasti“, ki zaslužijo vse družbene moči in vrelce napredka.

Odkod tolika spačenost pojmovanja, odkod tolika vztrajnost v zlu, da mrderni, suženjski sistem komunistične totalitarne države ostaja pol stoletja, ki je obenem pol stoletja najhitrejšega vzpona kulture in civilizacije?

Odgovor je v osnovni razliki obeh sistemov. V krščanskem redu je človek krona in gospodar stvarstva, bitje po božji podobi, prvi in osrednji interes božje-naravnega redu življenja. Po materialistično-marksističnem pojmovanju je človek del materije, ki jo premikajo in razvijajo spet le materialne sile kot viharji premikajo vodovje morij.

V krščanskem redu je Bog—Stvarnik vir vsega človeštva. On človeka ustvarja za svoje poveljanje in naš srečo. V materialističnem redu ni Boga. Vse je iz materije in materija je nastala in se razvija po sebi.

V krščanskem redu je Bog naš Oče, mi pa njegovi enakopravni otroci v družini, ki ji je ljubezen osnovna postava, ljubezen do Boga in do bližnjega osnovni ukaz in sonce vsega blagostanja na tej zemlji. V materialističnem redu je človek človeku volk, vsa družba pa sužnja tistemu, ki je povsod tekmece in se pregrizel do vrha oblasti. V materialističnem redu ni Boga in družbena ljubezen nima smisla, saj je človek le materija. Oblast v in nad družbo je cilj življenja in zadnji možni uspeh.

Smo sinovi in hčere naroda, ki mora živeti v svobosti komunistične diktature, a sami v polni meri uživamo dobroto svobodnega življenja v krščanskem redu. V tem dvojnem je tudi naša posebna naloga. Kolikor bomo to nalogo izpolnili, toliko bomo pomembni in koristni svojemu narodu in raz-

Novi ameriški oddelki v Vietnamu

V Vietnamu so Amerikanci tudi pretekli teden dovažali nove vojaške oddelke za boje proti komunističnim gverilcem. Število ameriškega vojaštva v Vietnamu je te dni doseglo številko 297.000 in menijo, da se bo do konca letošnjega leta dvignilo na 400.000.

Poleg Amerikancev je tudi Južna Koreja poslala nadaljne vojaške oddelke na vietnamsko bojišče.

V minulem tednu je južnovietnamska vojska prvič v tej gverilski vojni naletela na komunistične gverilce, ki so bili oblečeni v ameriške vojaške uniforme. Na ta način so komunisti v teh spopadih prizadejali zaradi prispevanja južnovietnamskim oddelkom hude izgube.

Amerikanci so nadaljevali z letalskimi napadi na komunistične vojaške

objekte v Severnem in Južnem Vietnamu. Komunistična vlada je s protestom objavila, da so ameriška letala bombardirala tudi več jezov in drugih vodnih naprav v Severnem Vietnamu, da so tako težko škodovala rizna polja. S temi bombardiranjimi, trdijo vietnamski komunisti, nameravajo Amerikanci zmanjšati življenjsko proizvodnjo v Severnem Vietnamu in povzročiti prehrabno krizo.

Medtem je sovjetska vlada znova objavila, da bo še bolj podpirala Severni Vietnam v njegovi borbi proti Amerikancem in da „razmere v Vietnamu predstavljajo najresnejšo in direktno nevarnost za svetovni mir“. Zaradi tega bo ZSSR, tako pravi izjava sovjetske vlade, podpirala Severni Vietnam „v skladu s svojimi mednarodnimi obveznostmi“.

Maočetung določil naslednika

V vrhovih kitajske komunistične partije je prišlo prejšnji teden do važnih premestitev. Maočetungov naslednik je iznenada postal dosedanji kitajski obrambni minister maršal Lin Piao, medtem ko je bil dosedanji predsednik države Liu Sao Či potisnjen na najmanj četrto mesto v kitajski komunistični hierarhiji. Tretje mesto je obdržal sedanji predsednik kitajske komunistične vlade Čuenlaj.

Novi Maočetungov izvoljenec maršal Lin Piao je star 59 let ter je kot tak prvi nastopil pred dnevi na javnem zborovanju v Pekingu. Zbranim množicam je govoril „v imenu Maočetunga in Centralnega komiteja kitajske KP“. Kitajska tiskovna agencija je zapisala, da je maršal Lin Piao „Maočetungov najdražji tovariš“. Na tem zborovanju se je Maočetung prvič po dol-

gih letih pojavil v vojaški uniformi, ni pa spregovoril besedice.

Medtem se na Kitajskem nadaljuje „kulturna čistka“, kakor imenujejo preganjanje literatov, učiteljev, profesorjev in na sploh nezanesljivih elementov kitajski komunisti. Na gledaliških odrih v Pekingu in drugih velikih mestih namesto odrskih del recitirajo Maočetungove komunistične spise in pesmi. Komunistični študenti na kitajskih univerzah uprizorjajo demonstracije proti „nezanesljivim“ profesorjem, proti trgovcem in ostalemu prebivalstvu ter so, s pristankom oblasti, spremenili ime ulice, v kateri stoji v Pekingu sovjetsko poslaništvo, v „Ulico boja proti revizionizmu“.

Na Formozi pa je gral Čangkajšek izjavil, da je pripravljen izvesti invazijo, Kitajske, če bi mu bila zagotovljena ameriška dejanska podpora.

Nastopi proti Sukarnu

Na dan indonezijske neodvisnosti je pretekli teden imel, kakor kaže enega svojih zadnjih javnih govorov, samo še navidezni predsednik države Sukarno. V govoru je prosil množico (ok. 80.000 ljudi), da naj ga podpira še naprej, „kajti brez vas bom propadel“. Zankaval je, da bi imel kakršne koli zveze s komunisti, ki so lanskega oktobra izvedli državni udar, vsled katerega se proti njim nastopili indonezijska vojska in protikomunistični študentje, in trdil, da je težkega gospodarskega položaja države kriva velika potrošnja narodnega bogastva za opremo vojske, ni pa priznal, da je vzrok v njegovi zgrešeni vojaški politiki proti Malaziji. Sukarno v govoru niti z besedico ni omenil Malazije in svojih vojaških in političnih neuspehov do te države.

Med množico je bilo večje število protikomunističnih študentov, ki so vzklikali proti Sukarnu in zahtevali njegov odstop.

Po nekaterih mestih Indonezije, predvsem v Bandungu, so Sukarnovi pristajali priredili demonstracije v prid Sukarna, toda jih je policija razgnala.

Indonezijsko časopisje v uvodnih pišeh proti Sukarnu. V tem prednjačijo študentovski listi, med njimi glasilo protikomunističnih študentov „Kam“, ki kritizira Sukarna, ker ni javno obsodil Indonezijske komunistične partije in mu očita, da skrivoma pripravlja še preostale komuniste na nove izgrede proti obstoječemu državnemu redu.

JAPONSKA KP NEODVISNA

Japonska komunistična partija je objavila, da „bo hodila svojo pot, neodvisno od ZSSR in Kitajske“. Pred kratkim je enako storila severnokorejska komunistična partija.

Ta sklep japonske komunistične partije je bil objavljen v njenem glasilu Akahata (Rdeča zastava), ki je v uvodniku napadel japonske komuniste, kateri „šepe sledijo politiki nekaterih tujih sil, odpovedujoč se svoji odgovornosti do ljudskih gibanj v domovini in sramotno izdajajoč japonska demokratska gibanja“.

oju razmer v domovini, ki nas je prejele.

Boj za vero v Boga, za svobodo enakopravnih otrok božjih, boj za krščanski red, ki ves poganja iz zapovedi ljubezni, se danes bje v družbeno gospodarskem področju bolj kot kje drugje. Komunistem hoče vzgojiti družbo, ki se bo izživljala v redu, ki sam po sebi izključuje vsako versko misel, vsako pojmovanje nadnaravnega. Tega sicer nikdar ne bo dosegel ali vsa pot njegovega sistema je posuta s trpljenjem ljudi, ki so objekt te nasilne prevzgoje in jim je v najvišji dosegljivi meri zaprt vsak vir tolažilne resnice.

Če hočemo torej oznanjati dandanes slovensko pravdo v svobodnem svetu, moramo pred vsem braniti krščanski družabni red. V ta namen je treba, da ga vsak naš človek vsaj tako dobro pozna kot komunisti poznajo svoj nauk, da je vsak vsaj toliko goreč apostol kot so goreči komunistični oznanjevalci svojih zmot. Braniti je treba našo, slovensko trpečo in molčečo Cerkev. Če kaj je treba trpljenje te Cerkve poznati in ga toplo ljubiti. Res je tam

Cerkev. Veličastna in v trpljenju prečiščena je. Toda ne po volji komunistov, ampak po zasluženju vernikov, ki so vse prenesli in vse pretrpeli, a Bogu in Cerkvi so ostali zvesti. In vendar je to slovenska molčeča Cerkev. Niti božjih, niti svojih cerkvenih zapovedi ne more prenašati v življenje kadarkoli in kjerkoli bi to bilo v navzkrižju z državnimi in policijskimi odredbami. Vsa državna oblast je dejansko proti njej, vse državno šolstvo, privilegirana društva, ves tisk in druga splošna občila vzgajajo borbene brezbožnike in Cerkev mora molčati. Molčeča Cerkev ne more braniti svojega družbenega nauka, ne sme govoriti o gospodarskem, upravnem, policijskem in drugem tlačenju in preganjanju. Cerkev se niti pred najpoglejšimi zasramovanji in obrekovanji ne more braniti.

V tem oziru se stanje ni nič zboljšalo. Najnovejši dokaz, da je Cerkev brez zaščite in pravice izpostavljena vsakemu javnemu zasramovanju, je dal zadnji čas sam — po milosti komunistične partije predsednik Akade-

I Z T E D N A V T E D I N

V Turčiji je narodno žalovanje zaradi potresne katastrofe, ki je v petek, 19. avgusta, prizadela Anatolijo, t. i. področje v vzhodnem delu države ob meji v Sovjetsko zvezo in Iranom. V gorskih okrajih Erzerum, Mus, Bingol in Bitlis so potresni sunki, ki so si sledili v času 50 sekund, povsem porušili 30.000 hiš ter zahtevali nad 3.500 človeških žrtev. Toliko ali še več je pa bilo ranjenih. Potresni sunki so se ponavljali tudi v naslednjih dneh, vendar ti niso zahtevali novih človeških žrtev. V potresno področje je takoj odšel predsednik turške vlade Sulejman Demirel, vlada pa je začela pošiljati rešilne ekspedicije. V prizadete kraje prihaja pomoč od vseh strani. Ameriška vlada pošilja iz svojih evropskih oporišč v Turčijo svoje zdravnike s pomožnim osebjem, obleke, obutev, hrano in zdravila. Prav tako Mednarodni rdeči križ. Prizadetemu prebivalstvu je postal svojo pomoč tudi papež Pavel VI. Tokratni potres v Turčiji spada med velike potrese, kar jih pomni potresna

zgodovina od 13. stoletja naprej. L. 1963 je bil tak potres v Skopju v Jugoslaviji. Istočasno kot v Anatoliji so bili potresni sunki tudi v Taškentu v Mongoliji, pa tudi ob črnogorski jadranski obali, zlasti na področju med Budvo in Ulcinjem.

Čilski predsednik dr. Frei je po konferenci v Bogoti obiskal še Ecuador in Peru. V obeh državah je imel razgovore v zvezi s sklepi male vrhunske konference v kolumbijski prestolnici za gospodarsko integracijo Latinske Amerike.

Francoska vlada je obvestila ameriško, da pod nobenim pogojem ne bo dopustila, da bi se v mirni dobi vrnila ameriške oborožene sile v Francijo.

Zahodnonemški kancler Erhard bo na zahtevo vplivnih osebnosti v krščansko-demokratski stranki preosnoval svojo vlogo. Proti njemu se namreč še ni pogojevalo nezadovoljstvo zaradi zadnjega nazadovanja stranke pri volitvah na Vestfalskem.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Urejevanje razmer na univerzah

V smislu določil zakona št. 16912, s katerim so vodstvo argentinskih držav univerz prevzeli rektorji in dekani posameznih fakultet ter je prepovedani študentovskim društvom politično delovanje na vseučiliščih, je vlada imenovala rektorje za posamezne univerze. Za rektorja buenosaireske je bil imenovan prof. dr. Luis Botet. V nastopnem govoru je v zvezi z napačnim toimačenjem avtonomije univerz med drugim navajal, da „v državi sami ne obstojajo še druge suverene ustanove“. Razni elementi na univerzi so vseučiliško področje „skušali spremeniti v ustanovo, katere se nihče ne sme dotakniti, tako, da bi živele ob strani države in njenih zakonov“. Prav tako je študentom poudarjal, da je v ustavi zajamčena „pravica poučevanja istočasno z njo pa je omenjena tudi pravica do učenja“. O tem je pa bilo v zadnjem času malo, ali pa nobenega govora. „Ni dopustno,“ je dalje naglašal rektor dr. Botet, „da bi dijaki morali pred katedro, s katere se je neprestano oznanjal ekstremizem, izpovedovati, četudi proti vesti, sramotno prepričanje med poukom ali pa med izpitom“. Za svojo nalogo je dejal, da obstoja v tem, da na univerzi napravi red. Na grožnje z levčarske študentovske strani je pa odgovoril: „Napoveduje se nasilje. Toda tisti, ki to delajo, naj se zavedajo, da so činitelji nereda, ki se ne sme dopustiti, da li se univerza spremenila v barikade za politično propagando“.

Pred obnovo pouka na posameznih fakultetah na buenosaireski univerzi v ponedeljek, dne 22. t. m., je rektor dr. Botet v soboto, 20. t. m., v razgovoru s časnikarji dijake znova opozoril, da bodo vsi, ki bi skušali povzročiti nasilna dejanja strogo kaznovani. Odkrito

je povedal, da bo v primeru neredov na univerzi na zahtevo vseučiliških oblasti nastopala zvezna policija, „kajti v državi ni razen namišljene eksteritorialnosti tujih veleposlaništev nobenega kosa zemlje, ki ne bi bilo državno področje. Za vzdrževanje reda na njem je po zakonu določena sila“.

Obnovo pouka na petih fakultetah buenosaireske univerze od deseterih — na fakultetah za medicino, inženjering, farmacijo in biokemijo, za agronomijo in veterino, za pravo in za socialne vede, so bili izdani strogi varnostni ukrepi. Policija je okoli vseh fakultet močno zastražila ter je bila pripravljena za takojšnje nastopanje, če bi bilo potrebno. Vseučiliške oblasti so tudi same strogo nadzorovale dijaštvo ob prihajanju na posamezne fakultete. Prvi dan pouka je v glavnem potekel v miru. Na predavanju je prišlo do 95% slušateljev, ki so s tem izpričali, da jim je do resnega študija in ne do politiziranja ter izgrediv. Do motenj miru je prišlo trikrat samo na medicinski fakulteti. Na zahtevo dekana fakultete je nastopila policija. Prav tako na fakulteti za inženjering, na kateri je tamkajšnje stanovsko študentovsko združenje za dan sklicalo veliko protestno zborovanje. Oblasti ga niso dovolile, notranji minister kot zastopnik ministra za pravo je pa omenjeno društvo zaradi sklicanja protestnega zborovanja — t. j. politične aktivnosti, razpustil. Isto je storil z argentinsko vseučiliško federacijo FUA ter še drugimi študentovskimi društvi na medicinski fakulteti ter fakulteti za gospodarske vede.

Pri izgredivih v ponedeljek je policija v vsem aretirala 83 študentov. Vsi so bili zaradi motenja javnega reda kaznovani s policijskim zapornom 30 dni. Vseučiliška oblast je prav tako napovedala, da bodo izgrednike zadelo tudi stroge vseučiliške kazni. Kajti rektor buenosaireske univerze je med drugim naglašal, da je za ozdravitev splošnih razmer v Argentini treba najprej priboriti avtoriteto oblasti ter spoštovanje zakonskih predpisov.

Študentje so priredili izgrede tudi na univerzi v Córdoba, kjer so v četrtek, dne 18. avgusta, zasedli klinične bolnišnice, odkoder jih je prepodila policija. Skupina 15 akademikarjev in 57 akademikov je nato v blazinami odšla v župno cerkev Kristusa Delavca, se v njej nastanila in začela z gladovno stavko, da bi z njo dosegli razveljavitev nove vseučiliške zakonodaje ter odstop zveznega notranjega ministra. Córdobaški nadškof msgr. Primatosta je skušal doseči, da bi si študentje za gladovno stavko izbrali drugo mesto ter je pri oblasteh dobil zagotovilo, da jih pri preselitvi na drugo mesto policija ne bo prav nič ovirala. Pa so študentje to odklonili, kakor je škof naročil pristojnemu župniku, da mora cerkev zapreti ter se v njej ne opravljajo več bogoslužna opravila. Najsvetejša je pa moral odnesti iz cerkve že ob prihodu študentov na stavkanje.

mije znanosti in umetnosti v Ljubljani — Josip Vidmar. Dne 23. julija letos je objavil v „Delu“ eno najbolj nizkih, surovih in umazanih packarij, kar jih premore literatura borbenega brezboštva. Po komunističnih partizanskih kanalih je nabral najbolj priskutno umazanijo in jo zmetal v področje pokojnega škofa Gregorija, v lica vsem članom slovenske politične emigracije in končno pa katoliški Cerkvi v celoti. Ta packarija resne ljudi prepričuje, da bi morali hrami umetnosti in znanosti biti ločeni od vladnega režima in živeti samostojno življenje, da režimski priganjači in sluge ne bi mogli kvariti njihove podobe.

Ta izliv slepe sovraznosti nas pa vse opominja, posebno tiste, ki so mislili, da čas, ki celi rane, tudi brezna razlik zasipa, da more krščanski red svobode zmagati le v vztrajnem neizprosno odločnem boju do konca.

Zato: Ljubimo domovino, občudujmo zveste trpeče brate in sestre, vzajemno z njimi vsi storimo vse, da se vrne v Slovenijo krščanski socialni red svobodne družbe in bodimo apostoli osvobojenja zaslužnjem narodov!

Protih Mihajlovu „sprožen sodni postopek“

Nosilci sedanjega totalitarnega komunističnega sistema v domovini postajajo nemočni. Komaj so politično likvidirali Rankovića in Stefanovića v lastnih vrstah, imajo sedaj nov problem z bivšim profesorjem zadrške univerze Mihajlovom, ki je javno nastopil z zahtevno po nujnosti ustanovitve legalne opozicije Zvezi komunistov Jugoslavije z utemeljevanjem, da je „boljši najslabši sistem več strank kot pa najboljši sistem ene same stranke“.

V začetku so kom. oblastniki mislili, da bodo Mihajlova odpravili enostavno z molkom, ki naj bi pokrival morebitno njegovo obsodbo in njegovo akcijo. Pa so morali to misel opustiti, ker je za „odprta pisma“, ki jih je Mihajlov pošiljal Titu zvedela široka javnost med narodi v Jugoslaviji ter jo začela odobravati. Ljudje doma so namreč že sili komunistične diktature, sili njenih napovedi o uvajanju „demokracije“. Ljudje hočejo dejanj, ne pa neprestanega varanja ljudstva.

Zato so morali komunisti vgrizniti tudi v ta neprijetni problem. Protih Mihajlovu so sprožili svoj propagandni stroj. V tisku, radiu ter na zborovanjih ga napadajo in skušajo podcenjevati njegovo akcijo ter zahtevo po uvedbi večstrankarskega sistema in dopustitve opozicijske politične revije.

„DELO“ ZNOVA NAPADA MIHAJLOVA

Pri napadih na Mihajlova seveda sodeluje z vsa verno tudi komunistični tisk v Sloveniji. V zadnji številki smo objavili ponatis napada na biv. zadrškega profesorja iz zagrebškega Vijesnika u srijedu, ki je izšel v „Delu“ z dne 3. avgusta.

Iste dne je „Delo“ objavilo še drugi napad na Mihajlova. Tudi po zagrebškem „Vijesniku u srijedu“. V njem skuša omalovaževati zahtevo prof. Mihajlova po demokratizaciji političnega življenja takole:

„Močite se, če mislite, da najlaže postanete zelo priljubljeni z igranjem nogometa, z brenkanjem na električno kitaro ali če se greste filmskega igralca. Za vse to je zmeraj treba nekaj znanja. Je pa način, kako se vam brez posebnega truda in ne da bi morali biti kdo ve kako pametni, posreči, da pišete o vas številni listi po svetu. Formulo za to, kako postaneš na tak način hitro popularen je iznašel Mihajlo Mihajlov. Modrost je v tem, da pošiljaš na hitro napisane tekste na vsi strani sveta. Toda ti teksti ne smejo biti kakršni koli. Biti morajo takšni, da so pogodu tistim, ki jih Jugoslavija bode v oči. Marskdo teh tekstov seveda ne bo vzel zares, kajti v njih se na primer bere: 'Vprašanje Džilasove svobode je neprimerno važnejše od vprašanja, kako se bo iztekla vojna v Vietnamu.' 'Od usode Džilasa, s katerim je povezana usoda demokratičnega socia-

lizma, je odvisna tudi usoda zahodnega sveta.'

Ampak v velikem pestrem svetu se bo že našel kdo, ki mu bo tudi kaj takega prišlo prav, ki mu bolj ustreza, da se o Jugoslaviji tiskajo neumnosti, kot pa da se piše o tistem, kar se v njej zares dogaja.

Toda, če si hočeš pridobiti 'veliko popularnost' tipa Mihajlova, še ni dovolj, da napišeš samo nekaj takšnih tekstov. Svetu je treba dati zmeraj kaj novega, zmeraj ga je treba presenečati. In za to je treba izrabiti vsako priložnost. Na kakšnem javnem zborovanju kdo omeni kakšnega človeka in pravi o njem, da je na sovražnem političnem stališču. Časopisi to objavijo. Mihajlov pa je komaj čakal na nekaj takega. Brž razglasi to za obrekovanje in žalitev, ki mu je prizadejala neznansko moralno škodo, zahteva, da pride stvar pred sodišče in da mu obtoženec plača denarno odškodnino zaradi prizadejane moralne škode v znesku — milijarde starih dinarjev. To ni tako malo.

A to je komaj epizoda. Svetu je treba vrh tega dati tudi nekaj novega, nekaj neznanega, da bi osnoval 'legalno opozicijsko idejno-politično in družbeno-kulturno demokratično socialistično tiskano glasilo, prvo takšne vrste v socialističnem svetu'. O tem piše elaborate, ki jih pridno pošilja domačemu in svetovnemu tisku. Revija bi po njegovi zamisli postala jedro opozicijskega gibanja. Seveda, kot pravi sam: 'Potem bi spričo okoliščin postalo ime avtorja tega elaborata svetovno znano, bi glavno odgovornost, to se pravi dolžnost glavnega in odgovornega urednika, prevzel avtor.'

Da bi nekako osrčil tiste, ki jih poziva k sodelovanju, hvali položaj v Jugoslaviji, zraven pa se spoditika nad protislovji. Trdi na primer: 'Jugoslavanski pozitivni zakoni so zelo liberalni in humani ter popolnoma odpirajo pot v demokratizacijo družbe.' Potlej pa pojasnjuje svoje cilje: 'Jugoslavijo je treba rešiti Zveze komunistov. Nujno je treba zavreči bedasto idejo o odmiranju države... Demokracija je možna samo v čvrstih zakonitih družbah.' Mihajlov je proti samoupravljanju, ker 'demokracija ni v tem, da vsakdo neposredno upravlja... bistvo demokracije je v tem, da vsakdo svobodno sodeluje pri izbiranju tistega, ki bo upravljal'. Ideal mu je zahodni liberalizem, svoboda tiste vrste, v kateri je komunistična partija prepovedana.

Tako „Delo“ po zagrebškem „Vijesniku u srijedu“ o Mihajlovu in njegovi akciji za pripustitev večstrankarskega sistema.

Slovenski demokratični javnosti pač ni treba posebej pojasnjevati trditve ljubljanskega komunističnega lista „Delo“, saj ji je dobro znano, kako zelo si titovi diplomatski predstavniki v svetu prizadevajo, da bi v svetovni demokratični tisk spravili kako ugodno stvar za svojo tiranijo v domovini, da

ne govorimo o milijonskih izdatkih, ki jih komunistični režim za te svrhe troši v domovini sami. Boli jih, da svetovna javnost pohvalno piše o tistih, ki zahtevajo uvedbo prave svobode in demokracije pod kom. diktaturo.

ZAHTEVA PO VEČSTRANKARSKEM SISTEMU ZA KOMUNISTE „ŠIRJENJE LAŽNIH VESTI IN TRDITEV O JUGOSLAVIJI“

Isti ljubljanski list se je na Mihajlova spravlil znova dne 11. avgusta. Objavil je poročilo jugoslovanske tiskovne agencije TANJUG z dne 10. avgusta pod naslovom „Zadržani zahtevajo odločne ukrepe zoper M. Mihajlova“ in pod naslovom „Zoper njega je sprožen sodni postopek zaradi širjenja lažnih vesti in trditve o Jugoslaviji“.

Poročilo glasi: „Podružnica Socialistične zveze delovnega ljudstva I v Zadru, ki na njenem območju stanuje bivši asistent filozofske fakultete v Zadru Mihajlo Mihajlov, je imela snoči sestanek. V navzočnosti občanov ter nekaterih dopisnikov tujih agencij in časnikov so na sestanku razpravljali o dejavnosti Mihajlova.“

Na tem zborovanju so številni člani SZDL, med njimi tudi več predavateljev in profesorjev filozofske fakultete v Zadru, posegali v razpravo ter obsodili dejavnost Mihajlova in njegovih somišljenikov. Na sestanku so soglasno sprejeli naslednje sklepe:

1. Člani SZDL mesta I obsojajo dejavnost Mihajla Mihajlova in so uvažljivi, da je izbral našo sredino za svoje umazano delo ter tako očrnil nas vse. Zahtevamo od tistih, ki so dolžni zaščititi naše občane in deželo, da ukrepe vse potrebno, da se prepreči njegova dejavnost, da bo kaznovan za vse, kar je storil, in da se kakor koli odstrani iz naše sredine, ker ga tu ne bomo več trpeli.

2. Protestiramo proti slehernemu povezovanju Mihajlova in njegove dejavnosti z našim mestom in tukajšnjimi ustanovami, ker s tem mestom nima nič skupnega. Zadar, ki je v svoji preteklosti toliko trpel, ni zaslužil, da bi kdo, ki dobiva denar in direktive od sovražnikov naše dežele, prav v tem okolju netil nacionalno mržnjo ter rovaril proti bratstvu in enotnosti, kar je velika pridobitev tistega boja, ki je med drugimi vrnil to mesto domovini, in da zalji borec, ki so to dosegli.

3. S temi sklepi podružnice je treba seznaniti javno tožilstvo v Zadru in zahtevati, da čimprej sproži postopek. Mihajlov je bil aretiran 8. avgusta letos, ker je, čeprav je bil proti njemu že sprožen sodni postopek zaradi širjenja lažnih vesti in lažnih trditve, še vedno opravljal dejavnosti, zaradi katerih je bil postopek sprožen, s čimer je prišel navzkriž s členom 182 odstavka 2 točke 3 zakona o kazenskem postopku.

Oblasti so Mihajla Mihajlova pripravile, da se dejanje ne bi ponovilo, pa tudi zaradi njegove osebne varnosti.“

„Brambovci slovenščine doma kličejo na pomoč ustavo, zakone, odloke oblasti. Če jih še ni zadosti, naj uradni list priobči še nove! Po tej poti želijo zavarovati slovenščini tisto ravnopravnost, ki ji gre v Jugoslaviji. Mislimo, da so v zmoti.“

Boj za slovenščino je idejni boj, ki mora temeljiti neke drugje kot na umskih proizvodih režimskih pravnikov. Če je idejni boj, ga moramo postaviti tudi na idejno bojišče in to bojišče se imenuje svoboda. SLOVENŠČINE NE BO RESILA RAVNOPRAVNOST V DIKTATURI, RESILA JO BO LE RAVNOPRAVNOST V SVOBODI. Kaj pomaga Slovincem ustava z vsemi zakoni in predpisi, ako je pa nad vsem tem komunistična diktatura. Diktatura sili brambovce za slovenščino, da se obnašajo kot kameleoni: z enim očesom gledajo na koristi rodnega jezika, z drugim pa na razpoloženje v režimskih vrstah, saj slaba volja režimovcev lahko z enim mahom podere vse uspehe v boju za materinščino. Kdor pa ne upa govoriti in pisati v prid jeziku kar naravnost, ampak le po ovinkih, da se ne zameri diktaturi, ta ni udaren brambovec za slovenščino, naj se še tako trudi.

Zato vidimo v sedanjem boju za slovenščino polovičarsko napenjanje, ki more roditi le polovičarski uspeh. Naš klic pa mora biti: dajte narodu najprej svobodo, ki mu je potrebna, da obnovi in poglobi svojo narodno zavest. Šele potem bo narod sam, brez vseh svetovalcev, našel pot, kako naj varuje materni jezik. Že Prešeren je rekel, da je treba pustiti slavcu pesmi peti, kot mu je ustvarjen kijun. Na ta Prešernov nasvet se pa sedanja slovenska kultura ne upa sklicevati.

I. A., Slovenija, Cleveland, 8. avgusta 1966

„To je tip socialistične vasi“

...V ljubljanskem „Nedeljskem dnevniku“, ki ga izdaja komunistična „Ljudska pravica“, je nedavno izšel kratek, pa duhovit popis neke slovenske gorske vasi. Popis ima značilen naslov „Zgrešena miselnost“ in je čudovito odkritosrčna reportaža o življenju v tej gorski vasi. Ko jo človek prečita, ima nehoti vtis, da pisec članka ne očita „zgrešene“ miselnosti prebivalcem v tej gorski vasi, ampak jo pripisuje komunističnim motogotcem, ki mislijo, da imajo ljudstvo za seboj in so prepričani, da je ljudstvo zavrglo verske „predsodke“ in da je ta njihova miselnost zelo zgrešena. — Članek se glasi takole:

„Gorska vas, med vojno prava partizanska vasica, se je topila v opoldanskem soncu, ko smo stopali vanjo. Visoke kmečke hiše. Lepe kmetije. Debeli gospodarji na pragovih hiš... Dišalo je po cvrtju, čeprav ni bil državni praznik.“

„To je tip socialistične vasi!“ sem vzkliknil ves navdušen.

Prijatelj pa je bil še bolj vzhicen: „Glejte, kaj smo napravili iz naših zanemarjenih vasi! Tu imamo primer napredka. Kaj je šele z miselnostjo vaščanov. Niti ne sumim, da vsi mislijo v novem duhu!“

Kolega, ki je stal na desni in si je vse zapisoval, ker je impresije hotel objaviti v resnem političnem časopisu, je dodal: „To bo strašna reportaža. Kakšen videž! Vse novo! Kaj je šele z miselnostjo!!!“

Ozrlj smo se naokoli in zagledali ženičko na poti.

„Kam pa, mamca? Tako praznje obličje. Imate zbor volilcev?“

„K službi božji grem. Pohiteti moram. Veste, gospod so jezni, če kdo zamudi.“

Odšli smo za njo proti cerkvi. Prijatelj, ki je veljal za duhovitega človeka, pa je rekel: „Zdajle so v cerkvi gotovo samo stare mame, mladina pa v zadružnem domu predeluje zadnjo resolucijo o spremembah na vasi.“

Iz cerkve pa se je vsulo veliko starih in še več mladih ljudi.

Ustavili smo fantiča. „Kaj pa kulturno prosvetno delo? Kulturno društvo? Je aktivno?“ Fantiča je bilo strah vprašanja. Gledal je v tla, ko je rekel:

„Imeli smo pevski zbor. Pa smo peeli tako neumne pesmi. Zdad vsi še mnogo raje pojemo na koro v cerkvi. Veste, tam pojemo tako lepe pesmi...“

Vaščan, ki je prišel po poti, je bil videti veder. Tak je lahko samo napreden kmetovalec.

„Kaj pa je vaš največji gospodarski uspeh v zadnjih letih, tovariš?“ „Gospodarski uspeh... Ja, novo cerkev smo zgradili. Za sv. Jakoba jo bomo pa posvetili. To bo lepo. Vsi smo jo gradili... Pomagali...“

Vaščan je bil videti začuden, ker nas z odgovorom ni zadovoljil.

Kmet na polju je s pogledom meril svoje bogastvo.

„Kakšna bo kaj letina, tovariš?“

„Ja, kakšna? Kakršno nam bo Bog dal!“

Do kraja obupani smo se spuščali po rebri. Ni nam bilo do razgovora. Preveč so nas razočarali vaščani. Bili smo začudeni, kako jim moreta sploh rasti krompir in zelje, če tako nazadnjaško mislijo. Nekje sem namreč bral, da se z miselnostjo človeka veča tudi proizvodnja.

Mislil, da bo zdaj treba opozoriti krompir in zelje ter stvari pri koreniti spremeniti.

Majhne so te stvari. Majhne so!“

Zmagovalci — hlapci premagancev

Pismo iz Slovenije julija t. l.

„Človeka boli srce, ko naši ljudje neprestano zapuščajo domovino in odhajajo v svet, doma pa ostajajo ponekod samo stari ljudje, zapuščene kmetije in prazni domovi.“

Ne bilo bi treba našim ljudem hoditi čez mejo in služiti k Nemcem. Po zaslugi naših rdečih oblastnikov smo doživeli to, da naši ljudje zahajajo za hlapce k premagancem, ti pa prihajajo k nam kot gospodje v letovišča in jim moramo streči, če hočemo kaj zaslužiti.

Koliko ljudi je zopet odšlo čez mejo v zadnjem času! Od študiranih do navadnih delavcev. Res je, vsakdo najde tam delo. Toda najslabše. Vse zaradi deviz, kajti zanje dobiš vse in še ceneje kot za domač denar.

Meso, tekstilije in še celo vrsto drugih stvari so spet podražili. Trgovine so polne tujcev. Zlasti Avstrijcev in Italijanov ob sredah in sobotah. Vse kupujejo. Posebno po slivovki je veliko povpraševanje. Italijani kupujejo celo testenine. Človeku je kar hudo. Tujci dobe vse te stvari tako poceni, mi jih pa moramo plačevati tako drago. Saj moramo plačati za vsako liro po 2 dinarja, za šiling pa celo 50 dinarjev.

Zaradi draginje je pri nas že nekako ustaljeno pravilo, da morata služiti dva, t. j. moč in žena, če hočeta dobro živeti. Pa prosimo Boga, da bi se položaj vsaj še ne poslabšal.

Sedaj smo že v juliju. Turistična sezona nič dobro ne kaže. Bojimo se, da bo domačih turistov bolj malo. Ljudje nimajo denarja in ne morejo plačati visokih cen.

Gotovo ste brali, da so pri nas uki-

nili več prog. Po tistih, ki so jih uknili, raste trava, postajna poslopja pa samevajo. Razne stvari prodajajo. Res je, da so povsod avtomobilske zveze, toda ljudje so bili navajeni na vlak.

Vreme je še kar ugodno. Letina dobro kaže, če ne bo kakih vremenskih nesreč. Na štajerskem, hrvatskem in v Vojvodini pa so imeli kot jajca debelo točo. In to ravno v času, ko je žito začelo zoreti. Toča ga je povsem zbila k tlom. Škoda je zelo velika.

V naše kraje prihaja vedno dosti mladine. Pa ne veš ali je domača ali so izletniki. Vsi — fantje in dekleta — so skoro enako napravljeni. S cigaretami v ustih se sprehajajo in podijo okoli. Tudi pijančkov ne manjka. Nekaterim je prav dobro. Že znajo zaigrati na pravo struno in se prilagoditi razmeram ter rdečim oblastnikom.

ARGENTINA

(Nadaljevanje s 1. str.)

Radikalni gospodarski ukrepi

Minister za narodno gospodarstvo dr. Jorge Nestor Salimei je v nedeljo, 21. t. m., objavil program zvezne vlade za gospodarsko obnovo province Tucumán.

Glede „sladkornega“ problema je povedal, da so sladkorne tovarne v Tucumánu v letu 1965-66 pridelale 1.200.000 ton sladkorja. Argentina ga potrebuje 800.000 ton. Previška 400.000 ton ni mogoče nikamor spraviti, ker so pridelovalni stroški sladkorja v Argentini petkrat večji, kot je pa cena sladkorju na svetovnem trgu. Sladkorni problem je doslej stal državo 50 milijard pesov, s katerimi ni bilo doseženo nič, ker problema sploh niso rešili. To je bila nam-

reč samo subvencija. S 50 milijardami bi lahko imelo 50.000 družin zdrava moderna stanovanja. Sladkorni roblem je v Argentini vsakega prebivalca mesečno obremenjeval s 500 pesi. Zaradi volilcev se doslej nobena argentinska vlada ni hotela odločiti, da bi odpravila nevzdržno stanje. Sedanja vlada je to storila. Pripravila je 2 načrta: kratkoročnega in dolgoročnega. Že izdelani načrti predvidevajo podaljšanje plinovoda od postaje Padilla do kraja Alberdi, zgraditev industrijskega obrata, ki bo nato omogočal ustanavljanje manjših industrijskih podjetij, obnovo poljedelstva, postavitev industrijskih obratov za predelovanje poljedelskih proizvodov ter sadja, izvajanje velikih javnih del ter zlasti velikega jezua El Caddill. Privatni kapital bo pa zgradil tovarno celuloze in papirja, tovarne za konserviranje tovrtnine in sadja, tovarne za umetna gnojila, postavitev mlinov ter industrije testenin.

Vlada v bodoče ne bo več dajala nobenih subvencij sladkornim tovarnam. Za izvedbo gospodarske obnove tukumanske province je zvezna vlada sklenila s provincijsko vlado dogovor, po katerem je zvezna vlada za začetek izvajanja navedenih načrtov odobrila kredit 10 milijard pesov. V sedmerih sladkornih tovarnah, ki so v gospodarskih težavah in stečaju, je vlada imenovala za komisarje orožniške poveljnike z najširšimi pooblastili. Vse te tovarne bodo zaprli, ali pa jih spremenili za druge dejavnosti. Delavstvo, ki je bilo v njih zaposleno, bo prejelo redno plače od države, ki mu bo tudi preskrbela redno zaposlitev in zaslužek v drugih industrijskih obratih ali pri javnih delih.

GORIŠKA IN PRIMORSKA

Počitniške kolonije in taborenje

Razne slovenske organizacije so tudi letos, kakor že nekaj let nazaj, pripravile počitniške kolonije za slovensko mladino. Tako je Slovensko karitativno društvo SLOKAD iz Trsta vodilo kolonijo v vasi Draga nad Glinščico. Letovali so po mesec dni, in sicer so bile tri izmene: ena dekliška in dve deški. Kolonijo za deklice je vodila učiteljica gdč. Vera Žerjul, za dečke pa gdč. Nadja Skokar z drugimi pomočnicami. Poleg otroških iger so mali letoviščarji naredili več izletov; na kopanje so se vozile deklice v Sesljan, dečki pa k Suhemu rtiču pri Lazaretu, pa še na Sv. Višarje so romali. Tako dečki kakor deklice so za zaključek povabili svoje starše na majhen pevski in igralni nastop.

Goriški slovenski skavti so taborili v dolini Zajzeri ob vznožju višarske Mater božje. Postavili so si pet šotov, pa kuhinjo in šrambo. Prav prijetno so se imeli, le vreme jim je precej nagajalo. Zaradi muhavgave vremena so mogli izvesti le dva celodnevna izleta: na Sv. Višarje in na Nabojs (2313 m). Na taborjenju je mlade skavte spremljal kot duh. vodja dr. K. Humar; župnik štanta jim je pomagal z nasveti, dr. Kranner pa je poskrbel z izkušnjami, da je taborenje lepo uspelo. Skavte so obiskali tudi fantje, ki so z msgr. Močnikom letovali v koči sv. Jožefa v Zanicah, slovenski letoviščarji iz Ukeve ter dekan Žorž iz Štandreža, ki je celo večkrat prišel in založil fantiče z dobrimi.

Lunar - Orbiter

V prvih urah v nedeljo, 21. avgusta, so Američani z brežičnim ukazom vnovič zavrlj okrog Lune krožečega L. Orbitra 1. Začel je krožiti v elipsi od 1840 km višine do 57 km nad površino. Že prej je večkrat fotografiral skrajni vzhodni rob in tudi nevidno stran Lune. Že pri teh posnetkih se je ugotovilo, da gre v redu le fotografiranje s tistim fotografiskim objektivom, ki gleda v zelo širokem kotu na Luno. Ta zajame zato mnogo več, namreč kar do 900 kv. km. Tisti objektiv, ki naj bi slikal bolj natančno, tako da bi se mogle razločiti že en sam kvadratni meter kot točka, je odpovedal iz neznanega razloga in posnema silno slabe slike.

Kljub temu so ukazali v ponedeljek jutraj L. Orbitru 1, naj vozeč se 57 km nad Luno, fotografira z obema objektivoma. Z vsakim je napravil 16 posnetkov takoimenovanega 1. odseka v ravnini na luninem ekvatorju, ki se imenuje „Morje Plodovitosti“. Po dveh obkrožitvah (približno po 7 urah) je zopet napravil dvakrat po 16 posnetkov na 2. odseku v ravnini, imenovani „Morje Miru“. Ker je na izbiro 9 različnih odsekov za pristane astronomov, bo L. Orbiter imel še mnogo dela. Četudi bo mogel delati dobre posnetke z enim samim objektivom, smatrajo v ZDA, da se je L. Orbiter 75% obnesel. V začetku novembra 1966 bo poslan že L. Orbiter 2 na pot.

Novice iz Slovenije

V Sloveniji je gradnja stanovanj zelo draga. V lestvici evropskih držav, ki pove, koliko stanovanj zgradi kaka država na vsakih tisoč prebivalcev, je Jugoslavija skoro med zadnjimi. Zgradi namreč manj kot 6 stanovanj na 1000 prebivalcev. Glede cene stanovanjem je pa Jugoslavija skoro že doseglja evropsko raven. V Sloveniji je n. pr. leta 1965 stal kv. meter neto stanovanjske površine v stanovanjih družbenega sektorja že 99 dolarjev, t. j. 123.750 starih dinarjev. S to ceno se Slovenija glede cen stanovanj že uvršča na tretje mesto v Evropi, kajti dražja so stanovanja samo še na Švedskem in v Zahodni Nemčiji. Premjeki delavstva so pa v Sloveniji mnogo manjši od dohodkov nameštencev v gospodarsko bolj razvitih državah. V Sloveniji je bilo npr. v letu 1965 povprečje osebnih dohodkov 65.000 dinarjev. Iz tega izhaja, da mora delavec v Sloveniji plačati za kv. meter stanovanjske površine kar dve mesečni plači. V gospodarsko razvitejših državah seveda mnogo manj. N. pr. v Avstriji samo 0,32%, Italiji 0,59 odstotkov, Franciji 0,82% in v Angliji komaj 0,29% celotne mesečne plače! Pa so to „kapitalistične države“ in zagotavljajo delovnim slojem mnogo boljše življenjske pogoje, kot pa takome-novana ljudska oblast pod komunisti.

Turistične poslovalnice v Sloveniji so stalno dobro založene s prospekti dalmatinskih mest, težko, ali sploh nemogoče je pa dobiti prospekt Slovenije in njenih turističnih krajev. Tako početje turističnih poslovalnic pri narodno zavrednih ljudih vzbuja splošno odobro.

V Sloveniji je bilo letos že 5218 prometnih nesreč, v katerih je izgubilo življenje 208 ljudi, ranjenih pa je bilo 3749. Gmotne škode so te nesreče povzročile nad 16 milijonov in 373 tisoč novih dinarjev.

Umrli so. V Ljubljani: Franc Preša, laborant na fil. fak., Valentin Kunst, upok., Milan Krenos, Franc Bonač, Alojzija Poreber, Joško Tič, Marjan Škedelj, Novka Oblak roj. Šarovič, Edvard Benos, Ignac Gregorac, žel. strojevodja v p., Terezija Zor, Ivan Dežnak, upok., Vladimir Berglez, upok., Anton Pavlin, upok., Emilija Fabjančič roj. Bole, Janez Berce, Antonija Vajšel roj. Seljak, Vinko Stepančič, upok., Tilka Samsa roj. Klančnik, Ivanka Hribar, Srečko Završnik, Jože Marinčič, Marija Repež roj. Komel, Jože Košak, Pavla Pertot roj. Pečar, Jože Brun, Anton Arigler, šolski nadzornik v p., Pavla Vidmar roj. Pavčič, Franc Gorše in Alenka Rolih, dijakinja v Novem mestu, Cveta Potrarič roj. Stern v Zagorju, Stanislav Budna v Blanci, Ivan Pavlin, upokojenec v Celju, Karlo Stančič v Sežani, Jozefina Šmid na Jesenicah, Ivanka Bnelih-Starmanova roj. Hartman v Škofji Loki, Franc Mikuž na Igu, Mihael Tomšič, posestnik v Jamni pri Dvoru, Matevž Stele v Kamniku, Ivan Vovk, pek mojster v p. v Celju, Miha Osredkar v Podnartu, Fortunat Zagoričnik v Celju, Jelenko Čelhar v Izoli, Albina Pšeničnik roj. Kovač v Celju, Martin Golob v Zidanem mostu, Valerijan Feregotto v Tolminu, Fani Prebil, učiteljica v Dolu pri Ljubljani, Ludvik Starčič v Straži, Marija Modic roj. Brodnik v Tomišlju, Franc Zavodnik, mizarški mojster v Tomišlju, Frančiška Kurzweil roj. Volhar v Zasipu, Cene Grčar v Kamniku in Drago Geršak iz Krškega se smrtno ponesrečila v planinah, dr. Boris Šlajmer v Bakru, Aleksander Podberšič v Novi Gorici, Jelo Janežič v Škofji Loki, Ivan Kokač v Osredkih, Frančiška Glavan roj. Piškur v Malem Čnelu in Janez Osterman v Grčarjevih.

Po rožnem vencu pred lursko votlino se je med petjem litanij razvila procesija mož in fantov, narodnih noš, ministrantov, izredno številne duhovščine, redovnic ter žena in deklet v gornjo cerkev. Pred vhomom je vsakdo prejel spominsko podobico škofa Barage.

Romarsko sv. mašo je daroval g. msgr. Anton Orehar. Misli pridige so se nanašale na dolžnosti, ki nam jih nalaga skrb za našo mladino.

Dožepotna pobožnost je potekla v najlepši urejenosti, zbranosti in iskrenam navdušenju.

Osebnice
Družinska sreča. V družini Franca Vitriha in njegove žene ge. Ančke roj. Seljak se je rodila hčerka. Srečni družini naše čestitke!

† **Brigita Gričar.** Gričarjevo družino v Carapachayu je zadela huda nesreča. V cvetu mladosti ji je umrla 14-letna hčerka Brigita. Vse sočustvuje s težko prizadeto družino, rajni Brigiti pa žele rajsko veselje pri Bogu.

SAN MARTIN

O pomenu socialnih enciklik je v nedeljo, 21. avgusta, predaval g. Rudolf Smersu na skupnem sestanku krožka SDO in odseka SFZ v San Martinu. Razveseljivo je, da se slovenska mladina zanima tudi za gospodarske in socialne probleme in še zlasti za krščanski socialni nauk.

Odbor Slovenskega doma v San Martinu obvešča vse svoje člane in članice, da so se nove gradnje v domu v glavnem končale s precejšnjo zadolžitvijo doma. Zato prosijo vse za velikušno pomoč v obliki podpisovanja novih deležev in brezobrestnih posojil. Dalje sporoča odbor, da so v teku prijave za peto veliko sarmartinsko tombolo, ki bo 2. oktobra ter za peto pevsko-glasbeno prireditev, ki bo 16. oktobra. V zvezi s tombolo prosijo odbor vse članstvo za dobitke.

MENDOZA

Nekaj kronike iz našega življenja
V juniju nas je zapustil č. g. Tomažin, ki je odšel v misijone. Nekaj mesecev samo je gospod živel med nami, pa smo se ga bili kar navadili, kakor da spada med nas. Saj je pri vseh večjih verskih slovesnostih vselej z očividnim navdušenjem in veseljem sodeloval.

Tretjo nedeljo v mesecu smo imeli v Mendozini obisk mladine iz Buenos Airesa. Podrobno poročilo o živahni družabnosti ter napeti odbojarski tekmi je naš list že prinesel. V Domu je bil zopet lep popoldan, ko so naši mladi — kakor vselej — privabili na svojo prireditev toliko naših ljudi. Naslednjega dne, 20. junija — na državni praznik — smo se v naši kapeli pri sv. mercedarkah spomnili pokojnega ravnatelja Marka Bajuka ob peti obletnici njegove smrtnice dne. Zares lepo število prijateljev in znancev je sprejela kapela k slovesni maši z aduščini, pri kateri je zbor prvokrat prepeval Tomčevo slovesno mašo za rajne.

Zadnjo nedeljo v juniju so nasi otroci za sklep Alojzijeve pobožnosti bili povabljeni v Dom k kino predstavi. Prvo nedeljo v juliju smo se oddolžili spominu žrtv naše rdeče revolucije. Padlih bratov in sestrah, ki so svoje

Jože Petkovšek - 70-letnik

Dne 12. avgusta je doživel 70-letnico rojstva g. Jože Petkovšek — po domače Habjan — iz Hotedršice, ki živi sedaj s svojo družino v Loma Hermosa ali Churrusa v bližini Buenos Airesa. Jubilant

spada med tiste tihe in skrite javne delavce, ki so že pred prvo svetovno vojno, zlasti pa še med prvo in drugo, dali slovenski zemlji svojski pečat na vseh področjih. Bil je učencec dr. J. E. Kreka in dr. Antona Korošca in po njihovih smernicah in ob njihovem zgledu je usmerjal svoje delovanje v svojem domačem kraju.

Jože Petkovšek je bil rojen 12. avgusta 1896 v Hotedršici. Trda in polna trpljenja so bila že njegova fantovska leta. Zgodaj mu je umrla mati in zgodaj je že moral iti po svetu kot vojak v prvi svetovni vojni. Po povratku so ga Italijani, ki so zasedli Hotedršico, zaprli, ker je bil za Jugoslavijo. Ke se je vrnil domov, si je skrbno uredil domačijo in takoj stopil v javno življenje. Delal je v orlovski organizaciji, bil stebel Hranilnice in posojilnice, delal v Kmetijski zadrugi, bil občinski odbornik, cerkveni ključar in zaupnik Slovenske ljudske stranke, kar je še danes. Na vseh teh mestih se je izkazal kot veren, narodno zaveden, požrtvovalen in vesten delavec.

Med drugo svetovno vojno, ki so jo komunisti izrabili za svojo revolucijo, se je odločno postavil na stran slovenskih legionarjev, vaskih stražarjev in domobrancev. Z vsemi svojimi močmi jim je pomagal, zlasti ob močnih partizanskih napadih na Hotedršico, ki pa so bili vsi odbiti. Po končani vojni se je vrstil v tisto žalostno procesijo, ki se je podala čez Ljubelj na Koroško, od koder je pa že po enem tednu odšel v Italijo, kjer je bil v raznih taboriščih (Monigo, Servigliano, Senigallia, Barletta). V maju 1948 je z dvema sinovoma prispel v Argentino, kjer si je

Vsak teden ena

France Balantič

CRNE GOSLI

Objemi me in vzemi me, saj vidiš mojo polt blesteti in veš, da le ob tebi zna drhieti, le tvojih las so žejne ustnice.

Vsa vdana čakam in se ne bojim, naj le ti strast predre zenice, naj le ti utripljajo nosnice kot biser, ki na prsih ga tiščin.

Razpela sotor sem bolesti, da položila bova vanj slasti, ko v meni bela pesem izkrovi, očšla po trudni bova cesti.

— kljub boleznim in več operacijam — s težkim delom postavil lastni dom. Leta 1955 se je vnovič združil skoraj z vso družino: z ženo Ančko, hčerko in tremi sinovi, ki so prišli iz domovine

Tudi v Argentini je — kakor prej doma — pokazal velik smisel za javno delo. V svojem okolišu je gotovo eden najbolj rednih obiskovalcev vseh slovenskih družin, katerim prinaša Svobodno Slovenijo, Oznanilo in Duhovno življenje ter pobira že leta in leta prispevke za semenišče v Adroguetu, za Vincencijevo konferenco in razne druge namene ter naročnino za časopise.

Ne smemo zamolčati, da pa je pri vsem svojem delu našel krepko oporo v svoji ženi ge. Ančki Petrovič in Bog je blagoslovil zakon s številnim potomstvom: devet sinov in ena hčerka. Dva sinova sta bila kot domobranci vrnjena iz Koroškega in umorjena — najbrž v Teharjih, en sin je umrl, en sin je doma v Hotedršici, vsi ostali pa so v Argentini.

V nedeljo, 14. avgusta, so se na jubilatnem domu zbrali številni sorodniki z osmimi vnuki vred, z nekaterimi najožjimi prijatelji in proslavili lep jubilej. Ob tej priložnosti mu je v imenu prijateljev in vse slovenske skupnosti prisrčno čestital g. Anton Kovač. Tem čestitkam se pridružuje tudi Svobodna Slovenija in želi da bi dobri Bog naklonil njenemu vsemu naročniku, raznašalcu in garaču za vsako dobro stvar še mnogo zdravih let življenja.

Zdaj pa že kujemo nove načrte in se vneto pripravljamo na velike dogodke v Mendozini, ki se nam z vso naglico bližajo. V začetku oktobra bomo mendoški Slovenci pozdravili v svoji gredi prvega novomašnika iz naše skupine, Andreja Zarnika. Novomašniško slavje, ki ga je praznoval v svoji domači fari pod zvonom sv. Petra v Komendi, bomo ponovili tudi v Mendozini, kjer je g. Andrej pač — naš in si te pravice ne damo vzeiti. Saj ga tu med nami čakajo že z veliko nestrpnostjo njegovi domači!

Obeta pa se nam za to priložnost tudi obisk g. direktorja Oreharja. Pa še več: naša mladina pripravlja za soboto pred novomašniško slovesnostjo svoje celodnevno romanje kot uvod v letošnje mladinske dneve. Romanje je predvideno kot celodnevni pohod med meditacijami od Alto Verde pa do Sy. Roze, v faro g. župnika Tomažiča, kjer bo sklepna večerna maša.

Bb.

SLOVENC V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Razstava slovenskega portreta v Argentini

V okviru VII. kulturnega večera SKA je bila v soboto, 20. avgusta, ob 7 zvečer v mali dvorani Slovenske hiše odprta razstava slovenskega portreta v Argentini. Odprl jo je g. Marijan Marolt z govorom, v katerem se je rajprej zahvalil iniciatorici te razstave in najobilnejši razstavljalki gospej Bari Remčevi. Prav tako je izrekel zahvalo ostalim razstavljalcem in lastnikom slik, zlasti gospej Koritnikovi, materi pok. prezgodaj umrlega slikarja Marijana Koritnika, ki je svoje svetišče, v katerem hrani sinovo umetniško zapuščino, na stečaj odprla tej prireditvi.

Razstavo slovenskega portreta v Argentini so pripravili gg. Marijan Marolt, Ivan Bukovec in Robert Petriček.

Razstava Slovenski portret v Argentini bo še odprta do vključno nedelje 28. t. m. ves dan.

Pri Materi božji v Lourdesu

Ogromno število slovenskih rojakov — nad 1500 — je v lepem nedeljskem popoldnevu 21. avgusta poromalo k Mariji v Lourdes.

skemu gledališču pa za odstopitev kulis za pritrditve slik. Nato je pa govoril o slovenskem portretu ter njihovih oblikovalcih od meniha Nikolaja leta 1370 do gojencev umetniške šole SKA v Argentini.

Na razstavi so zastopani s portreti: akad. kipar Franc Ahčin ter akad. slikarji Ivan Bukovec, France Gorše, Marijan Koritnik, Ted Kramolec, Stane Kregar, Tone Kržišnik, Andrej Makek, France Papež, Bara Remec, Matej Stern, Darko Sušteršič, Milan Volovsek in Metka Žirovnik.

Razstavo slovenskega portreta v Argentini so pripravili gg. Marijan Marolt, Ivan Bukovec in Robert Petriček.

Razstava Slovenski portret v Argentini bo še odprta do vključno nedelje 28. t. m. ves dan.

Pri Materi božji v Lourdesu

Ogromno število slovenskih rojakov — nad 1500 — je v lepem nedeljskem popoldnevu 21. avgusta poromalo k Mariji v Lourdes.

Janez Jalen

8

Trop brez zvoncev

Povest

Matija je mislil, da ga plezalec ni prav razumel. Naredil je z dlanmi trobilno in zakričal: „Ne več navzgor! Na leeevo, na leeevo!“

Peter se je vznejevoljil: „Le počemu se dere? Pa še roko je dal, da bo molčal. Razvedelo se bo. Mar naj bi bil šel kar moji mami praviti.“ Ni mu kazalo drugega, kakor da je še sam zavpil: „Tiho bodi! Saj vem!“

Matija ni mogel razumeti, zakaj Peter sili še više. Na vse grlo ga je začel svariti. Preden mu je Peter dopovedal, naj molči, sta sklicala kar vse otroke iz vasi in tudi dokaj odraslih. Nasvet za nasvetom so kričali v skalo. Arh je pa svojega Matija stresel za ušesa in ga spodil domov.

Peter ni odgovarjal. Misli si je: „Lahko ste modri spodaj na varnem. Ko bi pa v steni viseli kakor jaz, bi drugače govorili.“

Od napora so se mu pričele tresti noge. Ves upešan se je dvignil na skalo, za ozko klop široko. Sedel je, da bi se bolj odpočil. Opijem nad njim so bili redki in še tisti so se mu zdeli nezanesljivi. Žal mu je postalo, da ni bogal mame. Previdno se je spet lotil plezanja. Za vatel visoko od police, na kateri je sedel, je bila ena sama stopinja in še tista se je majala. Vedel je, ko je stopil nanjo, da mora hitro dobiti zgoraj oprijem. Na prste se je dvignil, da ga je dosegel. Pa preden je prizku-

sil, koliko bo vzdržal, mu je že zmanjkalo tal pod nogami. Obvisel je na eni sami roki. Prsti so se razklenili. Zdrnil je navzdol. Samo za las je manjkalo, da ni omahnil čez rob, na katerem je prej počival. Ujel se je z životom; slonel je na trebuhu, se z rokami krčevito držal, noge pa so mu visele čez rob. Z največjim naporom jih je pritegnil k sebi na polico.

Na licu je zautil kri. Hlače so bile strgane in koleno ga je skelelo. Tresel se je kakor šiba na vodi in črno mu je migotalo pred očmi. Ni ga več veselilo stikovati za sovami. Skrbelo ga je samo še, kako se reši iz stene. Hotel je že poklicati na pomoč, pa je opazil skoraj tik poleg sebe nekaj dobrih oprijemov, ki so vodili proti uskovniški strani.

Peter si je sezul čevlje, si jih obesil za pas in dokaj prej, kakor je mislil, priplezal na dobro razčlenjen greben. Nekako dva sežnja više je pa naletel na gamsovo stezo. Sprevidel je, da bo igraje lahko prišel iz stene. Strah ga je minul. Namesto na desno, kakor je bil sklenil, je zavil na levo, nazaj proti sredini stene. Hodil je kakor po ravnem. Gnezdo so mu izdale bele lise blata, s katerim je bila obrizgana skala. V ozki razpoki je čemela stara sova. Našopirila je perje in zapihala. Peter je nehote zamahnil z roko proti njej: „Ššt!“ Sova se je prestrašila in odletela.

V gnezdu so čepeli štirje napol odrasli mladiči. Peter jih je stlačil v majhno vrečo, ki jo je bil v žepu prinesel s sabo. Svojega plena je bil tako vesel, da je pozabil na praske in strgane hlače. Spustil se je nazaj na stezo, dvignil vrečo visoko nad glavo in pokazal spodaj stoječim: „Jih že imam. Juhuhu!“

Ob robu gruša se je spet obul. Kar speljal se je navzdol. Otroci so mu prihitali naproti. Vsi so hoteli videti sove in vsak bi rad imel svojo. Škantarjev Tomaž mu je pa dal za vse štiri groš. Peter bi bil vsaj eno rad obdržal zase. Pa si je ni upal nesti domov. Se je bal mame. In pa — s čim naj bi jo krmil?

„Kje si se potepal?“ ga je osorno sprejela mama, ki je bila že vse zvedela. S prstom mu je pokazala na koleno: „In pa hlače poglej. Kdo te bo pa oblačil.“ Predno je Peter utegnil odgovoriti, je že šiba pela. Molče je prenesel vse udarce. Groš pa je položil na mizo, še predno ga je mama nehala oštevat in je kar tako mimogrede povedal: „Za hlače.“

Precej daleč je v jutrnjem soncu blestela Studorska skala. Pokojno mamo je pa čutil Peter tik poleg sebe. Takrat se mu je kaj za malo zdelo, da mu ni pustila povedati, kako in kaj. Danes je pa vedel, da je mamo bolj bolelo kakor njega. Zvedel je kasneje, da je mamo pravzaprav razdražila žvanovka. Prišeklivo jo je vprašala, če že ve, da mislijo v litanijah vseh svetnikov vstaviti tudi prošnjo: „Sinčkov edinčkov, reši nas, o Gospod.“ Saj rajna mama ga res nikoli ni razvajala. Bala se je pa zanj.

Kaj bi se ne, ko ni imela nikogar drugega kakor samo njega.

Sonce je pričelo greti Petra v hrbet. Odpočil se je že in mudilo se mu je tudi. Kar stekel je z Razglednika nazaj na pot. Na Koprivniku so zvonovi vabili k maši.

Na Ravnih njivah je opazil, da gorsko polje skoraj štirinajst dni zaostaja za dolinskim. Na senožetih za Gorjušani so se komaj dobro razvele kukavice, spodaj so bile pa trave že vse pisane.

Za Jamo ni ne srečal ne čutil nikjer žive duše. Celo živali ne. Zazdelo se mu je le, da sliši zvonce iz Kranjske doine, pa ni utegnil prisluhniti.

Trije, štirje drobni ptiči so se preleteli pod njim. Iz gošče visokih starih smrek je hitela velika črna žolna razglašati, da ji na vrhu glave ognjenordevča čopica „tli, tli, tli“.

Hitra hoja je Petra zlačnila. Na Kraju je sedel in vzel iz notranje malhe v suknjiču klobaso in krajec ržene-gruha. Med jedjo se je zagledal prek Blejskega jezera v gornji konec gorenjske ravnine. Ozimni ječmenj so že rumeneli. Peter je kar čutil, da v rasti in prostranosti polj Bohinj res precej zaostaja celó za mrzlo Gorenjsko.

Peter se je namuznil. Spomnil se je pripovedovanja o bohinskem fantu, ki je prvič prišel skozi Sotesko šele, ko je moral v Radovljico na nabor. Bil je zraščan kakor gora. Mater je pa strašno skrbelo, če bo potrjen. Seveda je bil. K težkim topovom. Dobre volje se je vrnil domov. Da bi materi prihranil prvo bridkost, se je razkoračil pred

njo, na široko razprostrl roke in razposajano, trdo po bohinskem povedal: „Maaama! Koliko sem videl sveta in koliko ga je bilo še naprej.“ Mati, ki ji je šlo na jok, se je na vsa usta nasmejala.

Dругega Bohinjca je zanesla prva pot prav do Ljubljane. Doma se je pohvalil očetu: „To so se odpirale doline pred mano.“

Vesele volje se je spustil Peter po poti navzdol proti Bohinjski Beli, in veliko prej, kakor je mislil, prišel za Savo in Radovljico.

Na glavarstvu v graščini se je najprej ustavil pred ženskim kipom na prostornem stopnišču. Skušal je uganiti, katera svetnica naj bi bila. Pogledal je obraz. Prav nič svetniškega ni bilo na njem. Vse drugo prej. Pa tudi glave ni obdajal svetniški soj: „Dokaj preveč denarja so morali imeti včasih graščaki, da so takele ženske postavljali v tron.“

K tajniku se je hitro doprašal. Pokazal mu je Venceljevo pismo in županova potrdilo. „Aha! Nov poklicni lovec.“ je spregovoril gospod in ga premeril od nog do glave. „Bova koj opravila.“

Peter je stal poleg obrabljene mize, tajnik ga je izpraševal in pogledoval in ga vsega popisal: postavlo, oči, usta in nos, lase in brke in koliko je star. „Ne manjka dosti, da mi še-na zobe ne pogleda.“ se je zdela Petru tojnikova natančnost odveč. Nazadnje se je Peter moral še podpisati in plačati papirje in kolke.

(Nadaljevanje prihodajči)

OBVESTILA

Sobota, 27. avgusta:

Prosvetni večer ob 20 v Slovenskem domu v Carapachayu. Predaval bo dr. Tine Debeljak o poljskem mileniju in življenju Cerkve za železno zaveso.

Sestanek SKADA ob 19 v Slovenski hiši. Predaval bo Pavel Fajdiga o komunizmu v Južni Ameriki.

IX. redni občni zbor DSPB Buenos Aires v Slovenski hiši. Ob 19 sv. maša, ki jo bo imel g. msgr. Antoa Orehar, zatem poklonitev padlim pred spomenikom, nato pa občni zbor.

Nedelja, 28. avgusta:

V Slovenskem domu v Slovenski vasi napovedano gostovanje Carapachayskega odra s Cankarjevo dramo Jakob Ruda zaradi smrti v Gričarjevi družini preloženo na poznejši čas.

Blagoslovitev šolskih prostorov v Našem domu, San Justo. Začetek ob 2.

Na Pristavi prosvetni večer Društva Slovenska pristava s skioptičnimi slikami iz domovine. Začetek ob 17.

Sobota, 3. septembra:

IX. kulturni večer SKA ob 7 pri Bullrichu, Sarandi 41. Predava g. Franc Papež o Podobi Človeka pri Cankarju v Slovenskem domu v Slovenski vasi začetek knjižne razstave. Za slovenski šolski tečaj škofa Barage govor predstavnika učit. zbora s prvim vodenim ogledom razstave. Ob 20 bo za krajevna FO in DK govoril o lepoti in potrebi slovenske tiskane besede rev. Franc Sodja CM, nato pojasnjevanje razstavljenih knjig.

V Slovenskem domu v San Martinu ob 19.30 skioptično predavanje g. Marijana Marolta o kmečkih uporih.

Nedelja, 4. septembra: Počastitev spomina generala Leona Rupnika ob 20. obletnici njegove smrti Prireja jo v Slovenski hiši na Ramón Falcónu in nanjo vabi DSPB TABOR v Argentini. Ob 9.30 sv. maša, ki jo bo daroval g. msgr. Anton Orehar. Po maši v dvorani komemoracija, nato pa polaganje venca pred spomenik mrtvim junakom ter Requiem, ki ga bo opravil g. Albin Avguštin. Sodelujejo: Pevski zbor Gallus pod vodstvom dr. Julija Savellija, tercet sester Zajec iz San Justa, pesnik Igor in oderski umetnik Frido Beznik.

Mladinska tombola v Slomškovem domu ob 15.

V Slomškovem domu po maši roditeljski sestanek s predavanjem g. R. Drnovška o skrbi za študirajočo mladino.

Razstava slovenskega tiska v Slovenskem domu v Slovenski vasi. Vodstvo po razstavi ob 11, 16.30, 17.30, 18.30 in 19.30. Ob 16 bo govoril g. Ruda Jurčec o pomenu slovenskega zdomskega tiska. Na razstavi je mogoč nakup ali naročilo knjig.

Sobota, 10. septembra: Sestanek Slovenskega kat. akad. starešinstva ob 19 v Slovenski hiši. Posvečen bo debati o ustanovitvi slovenskega srednješolskega zavoda ter bodočnosti Škofovega zavoda v Adroguaju. Vabila so bila razposlana, če ga kdo ne bi dobil, naj vseeno smatra, da je povabljen in naj se sestanka udeleži. — SKAS je imelo 9. julija občni zbor, na katerem so bili izvoljeni: predsednik Marko Kremžar, podpredsednik Božidar Fink, blaginik Milan Magister in tajnik Stane Zužek.

Nedelja, 11. septembra: Blagoslovitev Slomškovega doma. Začetek slavnosti in prireditve ob 10 dop.

V Slovenskem domu v Slovenski vasi ob 10.30 dop. predavanje g. dr. Vitala Ašiča o argent. dednem pravu.

Nedelja, 18. septembra:

Peti mladinski dan v San Justu Slomškova proslava slov. šolskih otrok.

Nedelja, 2. oktobra:

Tombola v Slov. domu v San Martinu Mladinski dan v Slovenski vasi

Nedelja, 16. oktobra:

Pevsko glasbena prireditev v San Martinu.

Sobota, 29. oktobra:

Skupna proslava narodnega praznika odbornikov vseh organizacij, ustanov in domov, vzgojiteljev slov. mladine in predavateljev v naših organizacijah v Slovenski hiši.

Nedelja, 6. novembra:

Splošna proslava slovenskega narodnega praznika, ki jo letos pripravlja Slovenski dom v San Martinu.

DAROVALI SO

DSPB - Buenos Aires je namesto venca v spomin generala Leona Rupnika ob 20-letnici njegove smrti darovalo 5.000 pesov Škof. zavodu v Adroguaj.

Vestnik SFZ

V. ŠPORTNI DNEVI

Ramos Mejía prvak v ping pongu in šahu.

V soboto zvečer sta odigrala svoji tekmi v ping pongu in šahu odseka Ramos Mejía in Slovenska vas.

V ping pongu je bilo vidno, da sta obe moštvi precej enako močni, saj je bil rezultat negotov do zadnjega seta. Prvo igro sta odigrala Žakelj J. (RM) in Zupančič L. (Sv), katere re-

zultat je bil 18:21 in 16:21. Drugo igro je dobil ramoški igralec Piber R. proti Sušniku F. (21:15 in 21:17). Zatem se je odigrala tekma v parih, kjer sta ramoščana Piber R. in Babnik F. dosegla zmago nad Zupančičem L. in Sušnikom F. (Sv) (21:11 in 21:17), v naslednji igri pa se je rezultat zopet izenačil, ko je Vodnika C. (RM) premagal Grbec Jože (Sv) z rezultatom 15:21:21:19 in 15:21. Zašnjo igro sta odigrala Babnik F. (RM) in Nabergoj F. (Sv), kjer si je Ramos Mejía, z rezultatom 16:21, 21:17 in 21:7 osvojil pokal.

Takoj za tem se je odigrala tekma v šahu, a tu je bil odpor Lanuščanov mnogo šibkejši. Z rezultatom 3,5 - 0,5 je ramoški odsek tudi tu dosegel pokal. Posamezni rezultati so bili sledeči:

Marolt J. (RM) 1 — Grbec Janez (Sv) 0; Vodnik C. (RM) 0,5 — Sušnik F. (Sv) 0,5; Žakelj J. (RM) 1 — Grbec Jože (Sv) 0 in Babnik S. (RM) 1 — Nabergoj F. (Sv) 0.

Zadnje tekme, ki se bodo še odigrale za športne dneve:

Nogomet v nedeljo, 28. avgusta v Ateneo Don Bosco: ob 14 Ramos Mejía — Morón-Carapachay; 15.40 San Martin — Slovenska vas. Datum teh tekem je bil spremenjen, ker je 18. septembra Mladinski dan v San Justu.

Ping pong in šah na Pristavi v Moronu bo v soboto, 3. septembra ob 20. Tekmujeta Morón-Carapachay in San Justo.

Sv. maša za umrlega člana. Odsek SFZ in krožek SDO Ramos Mejía sta v sredo imela sv. mašo za umrlega člana SFZ Matjaža Kuntiča. Ob navzočnosti družine Kuntičeve ter velike udeležbe starejših in mladine smo se udeležili službe božje ter prosili za velni mir in pokoj našega dragega Matjaža.

Simon Rajer

uradni prevajalec

Uruguay 743, 5. nadstr. pis. 506
9-12, 15-18 in ob sobotah dop.
Prevodi, dokumenti (nabava, legalizacija, popravki), voznje (pomorske in letalske).

Plošče, knjige in diapozitivi iz Slovenije.

Peta velika sannmartinska TOMBOLA bo 2. oktobra

JAVNI NOTAR
Francisco Raúl Cascante
Escribano Público
Pta. baja, of. 2
Cangallo 1642 Buenos Aires
T. E. 35-8827

SDO

PRVA MLADINSKA TOMBOLA

v nedeljo, 4. sept., ob 15 v Slomškovem domu

SFZ

Dragi slovenski rojaki!

Deset mesecev je poteklo, odkar je bil položen in blagoslovljen temeljni kamen novi stavbi našega skupnega doma. Sedaj so dela prvega gradbenega obdobja skoro že zaključena. Uresničilo se je, kar se je zdelo marsikomu utvara. Stare hiše ni več in že stoji novo, moderno poslopje — sad velikih žrtev in poguma, pričevalec naše živavosti in idealizma. Pospešila je gradnjo Vaša moralna in gmotna pomoč, saj je bil Slomškov dom pogosto deležen Vaše izredne naklonjenosti.

Danes Vas lahko že povabimo na veliko slovesnost, ki bo v nedeljo, 11. SEPTEMBRA 1966. Ta dan bo slovesno odprt in blagoslovljen

NOVI SLOMSKOV DOM

Celodnevna prireditev, ki bo združena s petletnico PRICNE OB 10 PRED PROCELJEM DOMA. Podroben program bomo objavili prihodnjič.

Rojaki! Pridružite se lepemu prazniku s svojo udeležbo. V nedeljo, 11. septembra, na svidenje v novem Slomškovem domu!

PRIPRAVLJALNI ODBOR

Sobota, 3. septembra

Nedelja, 4. septembra

Velika razstava slovenskega zdomskega tiska

obeta biti ena največjih slovenskih zdomskih tiskovnih razstav, na kateri bo razstavljenih nad 300 knjig in časopisov, od katerih bo vse, ki se niso razprodane, možno kupiti.

V soboto: ob 17: začetek (govori eden učiteljev slovenskega šolskega tiskarja); ob 20: govori o lepoti slovenske knjige in pomembnosti razstave posebej za krajevna FO in DK rev. France Sodja CM. Vodena obiska ob 18 in 20.30.

V nedeljo: Razstava se odpre ob 10.30. Vodeni obiski ob 11. Odprto do 12.30. Ob 16: govor predsednika SKA g. Rude Jurčeca o potrebi in lepoti slovenskega branja. Vodene ure ob 16.30, 17.30, 18.30 in 19.30. Ob 20 zaključek razstave z nagovorom predsednika društva Slovenska vas in besede prisotnim predstavnikom posameznih založb.

Geslo: Vsaka slovenska družina mora imeti družinsko knjižnico!
Vabijo: Založbe razstavljalke in Društvo Slovenska vas.

NAŠI

MLADINI

Urejuje: MARTIN MIZERIT

Leto III.

Štev. 17

„RECEPT“

Milica se drži zelo „kisto“. Uh, pa kako! Hotel sem jo malo potolažiti, pa sem jo vprašal: „Kaj je s teboj, da si tako slabe volje?“

„Saj sem lahko, ko me pa tako zob boli!“ mi je nekam rezko odgovorila. „No, to je pa res hudo, če boli zob,“ sem brž pritrtil. „Pa bi šla k zobozdravniku!“

„Je mama rekla, da ni nič hudega. Da je to samo od prehlada. Pa naj malo potrpi.“

„Vidiš, kako ti mama lepo svetuje. Res ne kaže drugega, kakor da potrpiš.“

„Potrpiš! Potrpiš!“ je Milica jezno zagodnjala. Vi lahko to rečete, ko vas zob ne boli!“

Ker sem imel nekoliko več časa, sem hotel poizkusiti, da bi Miličino slabo voljo vsaj nekoliko zmanjšal.

„To je res,“ sem priznal. „Lažje je nasvete dajati, kakor pa jih sprejeti — in tudi izpolniti. Pa — glej: misliš, da te bo zob manj bolel, če boš slabe volje? Pa še drugim si v nadležo s svojim kislim obrazom!“

To pot mi Milica ni nič odgovorila, le postrani me je pogledala. Dodal sem ji še „praktičen“ nasvet: „Poizkusi z „geniolom“ ali s čim drugim. To večkrat pomaga!“

„Takihi reči ne smem jemati. Me po njih vedno želodec boli,“ se je Milica spet razvezal jezidek.

„Potem pa res ne kaže drugega, kakor da potrpiš. Misli pa vrednost premagovanja! Daruj svoje bolečine v kak dober namen: za spreobrnjenje grešnikov, za mir in spravo med narci in ne vem kaj še vse! Ne bom rekel, da te bo zaradi tega manj bolelo. Četovo pa je, da boš bolečine lažje prenašala!“

Ce je Milica sprejela moj „recept“, ne vem. Prav pa bi bilo, ko bi ga!

Fran Levstik:

MOLITEV.

Ježušček, tam gori
v svojem zlatem dvori
sveti križ držiš,
z angelci sediš.

Prve hlače nosim
in kletče te prosim
zdravja svoji mami,
ki me zjutraj drami,
češe in umiva,
meni srajčke šiva,
sladkih jabolke reže,
rada s kruhom streže,
mleka piti daje,
da ga še ostaje.

Mirko Kuntič:

MODRA ROŽA

(Nadaljevanje)

Tako svetle oči je hotela imeti, da bi vsak hip lahko videla najlepše stvari na zemlji; tako tenak sluh, da bi slišala najtišje zvoke zvezd; srce tako blago in polno ljubezni, da bi obogatila z njim ves svet...

In se je porodil v njej odločen sklep.

Stopila je pred mamo in dejala: „Daj, mama, dovoli mi, da odpotujem v svet — modro rožo iskati!“

Konec pravljice je Ančka povsem pozabila...

Mati je ljubeče pogledala Ančki v oči in se skrivnostno nasmehnila. Pre-

križala jo je na čelu, na ustnih in na psih ter dejala:

„Pojdi v božjem imenu in srečno se vrni!“

In Ančka je šla — — —

Iskala je modro rožo po temnih gozdovih, iskala jo je po strmih pečinah, po tihih samostanskih vrtovih — vsepovsod.

Najbridkejšo samoto je morala pretrpeti, najneprijazne besede preslišati.

In je nekakrat našla modro rožo in je bila prepričana, da je to roža, v kateri ji je mati pripovedovala. Toda ena teh rož je že naslednjega dne usahnila, druga je bila polna omamljivega strupenega vonja, in ko je hotela iztegniti roko po tretji roži — je bilo njeno steblo polno estudnega mrčesa...

Prave modre rože ni našla nikjer.

V svetem hrepenenju je potovala dalje in njene noge so bile že vse ranjene in krvave od dolge, težke poti.

Nekega dne ji je priletela nasproti ptička. Kakor mavrica pisane peruti je imela in tako sladko je žgoela, kakor da jo vabi nekam daleč s seboj...

Ta ptička je bila — ptička domačojža.

(Konec prihodnjič.)

PISAN DROBIŽ.

Kaj je to?

Vedno je povsod doma, s hišo se povsod šopiri; nima nog, rogé ima, včasih dva, a včasih štiri.

Pregovor.

A R U A T
R A Z L A
U A N A R

Beri prav!

Črkovnica.

S p jo čislajo možje
in v ustih mnogokrat drže.
Z i kaj lupo je drevó,

Slovenec zlasti prav ljubó.
Skóz š svetloba sije k nam
— pa dobro vem, da tudi k vam!
Rešitev ugank v prihodnji številki.
Rešene uganke iz 16. številke.

Besedna uganka: Žaga. — Čuden napis: Začni brati od zadaj in dobiš: Kar ni, tudi vojska ne vzame. — Stolp: besede so 1. potok, 2. ura, 3. njiva, 4. aga, 5. kelih (sveta posoda!), 6. maj, 7. čuvaj. Po sredi navzdol: Triglav.

Enemu izmed reševalcev: „Pod svobodnim soncem“ ni pesem marveč povest. Fran Finžgar ni bil pesnik, pač pa pisatelj, čeprav je spocetka pisal tudi pesmi. Sicer si pa uganke pravilno rešil.

NAŠI PREGOVORI — MOZ.

Moža spoznaš po govorjenju.
Moža ne smeš meriti z vatlom.
Tudi unen mož se včasih spotalena.
Mož moža le enkrat goljufa.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69.9503
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
Concesión N° 3224
TARIFA REDUCIDA
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 817.086

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1966: za Argentino \$ 1.400,—. Pri pošiljanju po pošti doplačilo \$ 100,—. Za ZDA in Kanado: 12 dolarjev za pošiljanje z letalsko pošto, in 8 dolarjev za pošiljanje z navadno pošto.

Dr. FRANC KNAVS

ODVETNIK

Lavalle 1290, p. 12, of. 2, Capital
T. E. 35-2271
Uradne ure 17—20

Na telefonu tudi dopoldne